

A rendőrök ellen elkövetett, sérülést okozó fegyveres támadások elkövetőinek jellemzői amerikai populációban

Characteristics of Perpetrators of Armed and Injurious Assaults on Police Officers in the US Population

Erdős Ákos

Dr. PhD, osztályvezető, rendőr alezredes
Nemzeti Közszerződési Egyetem,
Rendészettudományi Kar
erdos.akos@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja az amerikai rendőri szervek tagjai ellen intézett, sérülést okozó fegyveres támadások (2010–2019 között) elkövetőinek vizsgálata volt.

Módszertan: A szerző másodlagos adatelemzést végzett a Law Enforcement Officers Killed and Assaulted (LEOKA) program adatainak felhasználásával. A kutatás során a 2010 és 2019 között elkövetett olyan támadások ismert elkövetőit vizsgálta, amelyekben az intézkedést végrehajtó rendőri szerv tagja megsérült.

Megállapítások: Az ismert fegyveres elkövetők ($n = 903$) túlnyomó többsége férfi (94,1%) volt. A férfi elkövetők aránya számottevően magasabb volt a nők-höz viszonyítva ($p < 0,0001$; $OR = 267,2$). A támadók átlag életkora 33 év volt. A támadók többsége a 18–35 éves korcsoportból került ki. A különböző korcsoportok arányai között szignifikáns különbség volt ($p < 0,0001$). Az ismert támadók mintegy négyötöde (81,2%) a támadást megelőzően is volt már személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés alatt. Az elkövetők többségének nem volt ismert mentális zavara (90,4%) és korábban nem állt kapcsolatban a megtámadott személlyel (89,4%). Alkohol vagy kábítószer használata a támadók 28,7%-ánál volt igazolt. A korábbi kutatások szerint a rendőrök ellen elkövetett támadások esetében egyértelmű elkövetői profil nem állítható fel. Jelen vizsgálat eredményei azonban arra utalnak, hogy bizonyos jellemzők szignifikánsan

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2025. 09. 30. Átdolgozás: 2025. 10. 07.
Elfogadás: 2025. 10. 13.

nagyobb arányban fordulnak elő az elkövetők között (fiatal, férfi, büntetett előélet, a sértettel nem állt korábban kapcsolatban, nincs ismert mentális zavara). **Érték:** A tanulmány a rendészeti gyakorlat számára kiemelten fontos problémát vizsgál. A kutatásban amerikai adatok feldolgozására kerül sor, azonban az eredmények hasznosíthatók a magyar rendészeti szervek és kutatók számára is.

Kulcsszavak: rendészet, támadó, hivatalos személy elleni erőszak, fegyveres támadás

Abstract

Aim: The aim of the study was to examine the characteristics of known perpetrators of armed and injurious assaults on members of the US police agencies (2010-2019).

Methodology: A secondary data analysis was conducted using data from the Law Enforcement Officers Killed and Assaulted (LEOKA) program. The research focused on known perpetrators of assaults between 2010 and 2019 in which a member of the US law enforcement agencies was injured.

Findings: The majority of known armed offenders ($n = 903$) were male (94.1%). The proportion of male perpetrators was significantly higher compared to females ($p < 0.0001$; $OR = 267.2$). The average age of the perpetrators was 33 years. The majority of offenders were in the 18-35 age group. There was a significant difference between the proportions of the different age groups ($p < 0.0001$). About four-fifths (81.2%) of the known perpetrators had been arrested prior to the assault. The majority of perpetrators had no known mental disorder (90.4%) and had no previous contact with the victims (89.4%). Alcohol or drug use was confirmed in 28.7% of offenders. Previous research has shown that there is no clear perpetrator profile for assaults on police officers. However, the results of the present study suggest that certain characteristics are significantly more prevalent among perpetrators (young, male, criminal record, no previous contact with the victim, no known mental disorder).

Value: The study examines a particular important issue in law enforcement practice. The research is based on US data, but the results are also useful for Hungarian law enforcement agencies and researchers.

Keywords: law enforcement, perpetrator, assault on a public official, armed assault

Bevezetés

A rendészet társadalmi rendeltetése a közösséget fenyegető veszélyek elhárítása (Finszter, 2018). A veszély elhárításának felelőssége – annak természetéből adódóan – az egyén, vagyis a rendészeti szervek tagjainak oldalán a veszély vállalásának kötelezettségeként jelentkezik (Nádori, 2021). A közösség biztonságos üzemelése ellen ható veszélyek hivatásszerű elhárítása szükségképpen együtt jár a legsúlyosabb, akár az életet kockáztató veszélyek vállalásával (Finszter, 2018). Ennél fogva a rendőri hivatás a legveszélyesebb foglalkozások egyike (Mayhew, 2001; White et al., 2019). A rendőrök gyakran szembesülnek erőszakkal munkájuk során. A fizikai erőszak alkalmazásának potenciális lehetősége (például a rendőr által történő fegyverhasználat), a rendőr létét fenyegető erőszaknak, illetve az erőszakos és megrázó eseményeknek való kitettség, valamint a szolgálat során elszenvedett fizikai sérülések kockázata valós fenyegetést jelent és komoly stresszforrás (Kukić et al., 2022; Violanti et al., 2006; 2017).

A rendőrök számos esetben, így különösen elfogások, gépjárművel történő üldözések, családi botrányok (Crifasi et al., 2016) vagy tüntetések kezelése során (Kroe & Ilic, 2018) maguk is áldozatokká válnak. Az átlag népességhez viszonyítva a rendőrök körében háromszor nagyobb az esélye annak, hogy munkájuk során végzetes támadás áldozatai lesznek (Tiesman et al., 2010). Az Amerikai Egyesült Államok (USA) Igazságügyi Minisztériumának adatai szerint 2015 és 2019 között a munkahelyeken bekövetkezett emberölések 19%-ában az áldozat a köz- és magánrendészeti szférából került ki. Ezzel a rendészet, a különböző foglalkozási kategóriák körében a második helyet foglalta el a kereskedelmi ágazat (21%) mögött (Harrell et al., 2022).

Jóllehet, a rendőri intézkedések többségében nem kerül sor erőszakra, az elmúlt öt év során azonban a rendőri szervek világszerte azt tapasztalták, hogy nő az intézkedők ellen elkövetett támadások száma. Egyes esetekben 25%-os növekedés is megfigyelhető volt 2019-hez viszonyítva (den Heyer, 2024). Yanich és Gibbs (2024) kutatásukban szintén azt találták, hogy a vizsgálatban részt vevő rendőrök percepciói szerint az elmúlt öt évben jellemzőbbé váltak a rendőrök elleni támadások. Az amerikai Szövetségi Nyomozóiroda (Federal Bureau of Investigation, FBI) adatai szintén ezt a tendenciát támasztják alá. Miközben a különböző rendőri szervek tagjait ért támadások aránya 2019-ben 12,7 volt 100 rendőrré vetítve, addig 2023-ban a 100 főre eső támadási ráta már elérte a 13,2-t (URL1).

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint 2019 óta Magyarországon is folyamatosan növekszik a hivatalos, illetve a közfeladatot ellátó személyek

sérelmére elkövetett regisztrált bűncselekmények száma.¹ 2019-hez viszonyítva, 2023-ban 57,1%-kal több ilyen cselekményt regisztráltak a hatóságok (URL2). Más országokhoz hasonlóan a hivatalos személyek ellen – beleértve a rendészeti szervek tagjait is – intézett jogtalan támadásoknak súlyos büntetőjogi konzekvenciái lehetnek (Fantoly, 2015; Mészár, 2015). Ennek ellenére az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) hivatalos tájékoztatása szerint – más hivatalos személyek mellett – az elmúlt öt év során egyértelmű növekedés figyelhető meg a rendőrök ellen intézett támadások, fenyegetések számában is (URL3).

A kedvezőtlen tendenciák ellenére a nemzetközi adatok arra utalnak, hogy éves szinten a végrehajtott intézkedések számához viszonyítva a rendőrök ellen intézett támadások aránya alacsonynak mondható, de semmiképp sem elhanyagolható (White et al., 2019). Korábbi nemzetközi tanulmányok szerint évente a rendőrök alig 10%-a tapasztal támadást (Bierie, 2017). Annak az esélye, hogy egy intézkedés során az intézkedő támadás áldozata lesz, alig 5%-ra tehető (Bierie, 2017). A nemzetközi adatok szerint az esetlegesen bekövetkezett támadások többsége nem jár együtt a rendőrök sérülésével vagy halálával (Bierie, 2017; NPCC, 2020; Sierra-Arévalo & Nix, 2020).

Ugyanakkor az esetek egy részében a megtámadott rendőrök maguk is megsérülnek. Az áldozatok legtöbbször könnyebb sérüléseket szenvednek el (Bierie, 2017). A súlyos, illetve végzetes kiemenetelű atrocitások kisebb arányát magyarázhatja, hogy a rendőrök elleni támadások többségét fegyvertelenül – jellemzően kézzel, ököllel, harapással stb. – követik el (Baier & Ellrich, 2016; Brandl, 1996; Covington et al., 2014; Minjina, 2014). A löfegyverrel vagy más, az élet kioltására alkalmas eszközzel végrehajtott támadások ugyanakkor – mégha nem is vezetnek szükségszerűen a rendőr halálához (Sierra-Arévalo & Nix, 2020) – jelentősen megnövelik a sérülés vagy halál bekövetkezésének kockázatát (Crisafi et al., 2016; Kuhns et al., 2016; Tiesman et al., 2010; Swedler et al., 2014).

Az FBI 2021-es kimutatásai arra utalnak, hogy az esetek mintegy negyedében löfegyvert, szűrő-, vágóeszközt vagy más, súlyos sérülés okozására, illetve az élet kioltására alkalmas veszélyes fegyvert használnak a támadók (URL4). Magyarországon 1990 óta több mint egy tucat rendőr halt hősi halált. A rendőrök egy része közúti, illetve légi közlekedési balesetet szenvedett szolgálatteljesítés közben. A többség azonban halálos gázolás, robbantás, illetve löfegyverrel vagy késsel elkövetett támadás áldozata lett.

¹ A KSH adatai a rendőrség és más rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tagjain kívül tartalmazzák a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 459. § 11., illetve 12. pontjában meghatározott más hivatalos és közfeladatot ellátó személyek ellen elkövetett bűncselekményeket is.

Mindamellet, hogy minden egyes támadás önmagában véve súlyos tragédia, a rendőri szervek tagjai ellen elkövetett atrocitásoknak nagyon jelentős egyéni, társadalmi és gazdasági következményei vannak. A szolgálat során tapasztalt erőszak, illetve az elszenvedett sérülések hozzájárulhatnak a munkahelyi stressz növekedéséhez, a kimerültséghez, a kiégéshez (West et al., 2017; Wolter et al., 2018), valamint a poszttraumás stressz zavar kialakulásához (Ellrich & Baier, 2016). Csökkenthetik az állomány tagjaiban a munkahelyi elégedettséget és elköteleződést (Manzoni & Eisner, 2006). Ezen túlmenően az egyenruhások elleni támadások közvetlenül növelik a rendvédelmi szervek, ezáltal pedig az adófizetők költségeit is. A támadások kapcsán járulékos költségként jelentkeznek különösen a sérülések ellátásának egészségügyi költségei, a támadással kapcsolatos adminisztratív és eljárási cselekmények (például jelentéskészítés, kihallgatás stb.) elvégzéséhez szükséges többletmunkaidő bérköltségei, valamint az egészségügyi szabadságolásból származó erőforrás kiesés és az ehhez kapcsolódó kiadások (Bierie, 2017).

A rendőrök ellen elkövetett fegyveres támadások vizsgálata tehát kiemelt jelentőségű, különösen azokat az eseteket tekintve, amelyeknél sérülés is történt. Ezeknek a vizsgálatoknak az eredményei ugyanis hozzájárulhatnak a hatékonyabb megelőzési és elhárítási stratégiák, módszerek kialakításához.

Módszertan

A kutatás célja

Szakmai és társadalmi jelentősége miatt tanulmányunkban kifejezetten a rendőrök ellen fegyveresen elkövetett támadásokra fókuszálunk. A tanulmányban bemutatott kutatás célja az amerikai rendőri szervek tagjai ellen intézett, sérülést okozó fegyveres támadások (2010–2019 között) ismert elkövetőinek vizsgálata volt.

Adatgyűjtés és -elemzés

Másodlagos adatelemzést végeztünk a Law Enforcement Officers Killed and Assaulted (LEOKA) program adatainak felhasználásával a 2010 és 2019 közötti időszakra vonatkozóan. A LEOKA program célja, hogy áttekintést nyújtson az Amerikai Egyesült Államok (USA) különböző szintű rendőri szerveinek tagjait szolgálatuk közben ért támadások adatairól, lehetőséget biztosítva az események részletes és idősoros elemzéséhez (URL5), állami (Swedler et al., 2015), regionális (Fridell & Pate, 1995) és megyei (Kaminski, 2008) szinten egyaránt.

Az adatbázisban kizárólag azok a sérüléssel vagy halállal járó támadások szerepelnek, amelyeket az alábbi kritériumoknak megfelelő hivatásos állományú személyek sérelmére követtek el:

- szolgálati jelvénnel rendelkeztek (általában),
- lőfegyver viselésre jogosultak (általában),
- szabályszerűen feleltek és teljes intézkedési joggal (letartóztatási jogkörrel²) rendelkeztek,
- valamely bűnüldöző szerv tagjai voltak,
- az incidensek idején hivatalos minőségben jártak el – akár szolgálatban, akár szolgálaton kívül,
- amennyiben meghaltak, akkor a halál az eseményekkel közvetlenül összefüggő sérülések eredményeként állt be.

A módszertani szakirodalom (Wickham, 2019) ajánlásai szerint, a másodlagos adatelemzés során a kiválasztott adatkészletből (LEOKA; URL7) összeállításra került egy olyan adatbázis, amelynek elemzése alkalmas volt a kutatási cél eléréséhez. Tekintettel arra, hogy a kutatás célja a támadók egyes jellemzőinek vizsgálata volt, az elemzés során használt adatbázisban kizárólag az ismert elkövetők szerepeltek.

Az adatokat kvantitatív módszertannal elemeztük, és statisztikai eszközök alkalmazásával vizsgáltuk a 2010 és 2019 között elkövetett támadások kapcsán az elkövetőkre vonatkozó mintázatokat.

A kutatásban alkalmazott változók

A LEOKA program adatbázisában szereplő személyeket különböző szociodemográfiai, egészségügyi és jogi státuszt érintő változók mentén vizsgáltuk. Szociodemográfiai változóként szerepelt a vizsgálatban a rassz, továbbá a támadók neme és életkora. Az egészségügyi státuszhoz kapcsolódóan vizsgáltuk az ismert mentális zavar jelenlétét (pszichés státusz), illetve a pszichoaktív szer okozta befolyásoltságot (szerhasználat). A vizsgálatban a pszichoaktív szer általi befolyásoltság körébe tartozott az alkohol, valamilyen tiltott vagy ellenőrzött anyag, illetve ezek együttes használata. A jogi természetű változók körében értékeltük a támadók bünyügyi előéletét aszerint, hogy az elkövető korábban volt-e már érintett valamely rendőri szerv által foganatosított személyi

2 A kényszerintézkedések idegen nyelvi megfeleltetését, az alkalmas ekvivalensek kiválasztását a külföldi országok magyartól eltérő hagyományai és jogszabályi környezete jelentősen befolyásolja (Tamás, 2019). Jelen esetben a rendőrök által alkalmazott letartóztatás („arrest”) a magyar terminológiában leginkább a személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedéseknek (elfogás, előállítás) feleltethető meg.

szabadságot korlátozó intézkedéssel (arrest) valamilyen bűncselekmény elkövetése miatt. Változóként került továbbá a vizsgálatba a támadóknak az elkövetéskor aktuális igazságügyi státusza is. Az aktuális igazságügyi státusz mentén megkülönböztettünk az elkövetéskor igazságügyi/hatósági intézkedés alatt álló, illetve igazságügyi/hatósági intézkedéssel nem érintett támadókat. Igazságügyi/hatósági intézkedéssel érintett volt az a személy, aki az elkövetés időpontjában bíróság vagy hatóság által elrendelt, a következőkben nevesített korlátozó intézkedések valamelyikének hatálya alatt állt: feltételes szabadságra bocsátás; zárt egészségügyi vagy büntetés-végrehajtási intézetből megszökött, házi őrizet, próbára bocsátás, más típusú bírósági vagy hatósági felügyelet.

Statisztikai elemzés

Az ismert elkövetőkre vonatkozó egyes változók (nem, kor, rassz, kriminális előélet, mentális státusz, szerhasználat) mentén z-tesztet (z), illetve khi-négyzet próbát (χ^2) végeztünk a különböző kategóriák arányai közötti statisztikai különbség vizsgálatára, továbbá esélyhányadost (odds ratio, OR) számoltunk. Az elemzés során az eredményeket minden esetben $p = 0,01$ szinten értékeltük szignifikánsnak.

Etikai megfontolások

A kutatás a LEOKA program adatainak másodlagos elemzésével történt, így előzetes kutatásetikai engedélyeztetésre nem volt szükség. Az adatbázis személyes adatokat nem tartalmaz. Az elemzés eredményei aggregált adatok formájában kerültek bemutatásra, így az adatbázisban szereplő személyek anonimitása nem sérült (Babbie, 2013).

Eredmények

Az amerikai rendőri szervek szolgálatot teljesítő tagjainak sérülést okozó ismert fegyveres elkövetők száma a vizsgált időszakban (2010 és 2019 között) összesen 903 volt (1. számú táblázat). Évente átlagosan 90,3 (SD = 16,49; 95% CI: 78,50–102,09) olyan fegyveres támadó vált ismertté a hatóságok számára, akik erőszakos magatartásukkal sérülést okoztak. A támadásoknak összesen 1031 rendőri áldozata volt, vagyis egy támadó átlagosan 1,14 rendőrrel szemben lépett fel támadólag.

Az ismert elkövetők túlnyomó többsége férfi (94,1%) volt. A férfi elkövetők aránya számottevően magasabb volt a nőkhöz viszonyítva [$z(1) = 37,576$; $p < 0,0001$; $OR = 267,2$]. Az elkövetők adatait rasszok szerint vizsgálva megállapítható, hogy a fehérek szignifikánsan felülreprezentáltak (58,9%) voltak a többi rasszba tartozó támadókhoz viszonyítva [$\chi^2(2) = 440,940$; $p < 0,0001$; $OR = 2,16$].

A támadók átlagéletkora 33 év volt. A különböző korcsoportok ugyanakkor szignifikánsan eltérő arányban képviseltették magukat [$\chi^2(3) = 672,31$; $p < 0,0001$]. Az elkövetőknek 4,8%-a fiatalok (18 év alatti) volt, 6,5%-uk pedig már elmúlt 56 éves. A támadóknak csaknem harmada (29,0%) a 36–55 év közötti korosztályba tartozott. A regisztráltaknak több mint a fele (57,5%) viszont a fiatal felnőttek (18–35 év közöttiek) köréből került ki. A 18 és 35 év közötti korosztályból kétszer nagyobb eséllyel ($OR = 2,03$) kerültek ki támadók, az összes többi korcsoporthoz viszonyítva.

Az elkövetőket vizsgáltuk kriminális előéletük, illetve a támadáskor aktuális igazságügyi státuszuk alapján is. E szerint a támadók mintegy négyötöde (81,2%) a hivatalos személy elleni erőszak elkövetését megelőzően volt már érintve személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedéssel egy vagy akár több alkalommal is. A támadók körében tehát szignifikánsan nagyobb arányban voltak azok, akik korábban már álltak személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés alatt valamilyen bűncselekmény elkövetése miatt [$z(1) = 351,01$; $p < 0,0001$; $OR = 18,59$]. A korábbi személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedések hátterében legnagyobb arányban kábítószerrel való visszaélés (45,4%; $n = 410$), erőszakos bűncselekmény (súlyos testisértés, nemi erőszak, rablás) (40,0%, $n = 362$), fegyveres erőszak (37,5%; $n = 339$), illetve a személyi szabadságot korlátozó intézkedésnek való ellenszegülés (24,6%; $n = 223$) állt. További 126 esetben pedig a korábbi személyi szabadságot korlátozó intézkedésekre rendőrök elleni erőszak elkövetése miatt került sor.

Az elkövetés időpontjában a támadók 21,0%-a volt valamilyen igazságügyi, hatósági intézkedéssel érintett, vagyis feltételes szabadlábra helyezés, próbaidő, próbára bocsátás, illetve háziőrizet hatálya alatt állt, esetleg szökésben volt. Az elkövetők között ugyanakkor szignifikánsan nagyobb arányban (79,0%) voltak azok, akikkel szemben semmilyen hatósági, igazságszolgáltatási intézkedés nem állt fent a hivatalos személy elleni erőszak elkövetésének időpontjában [$z(1) = -33,60$; $p < 0,0001$; $OR = 0,07$].

Az erőszakos cselekmények elkövetésének vizsgálatakor jelentősége lehet annak, hogy az elkövető és az áldozat ismerte-e már korábban egymást. A vizsgált időszakban elkövetett fegyveres támadások esetében ugyanakkor az elkövetők döntő hányada (89,4%) korábban sem hivatalos (például korábbi intézkedés,

hatósági eljárás), sem pedig magánjellegű (például ismerős, rokon, szomszéd) kapcsolatban nem állt az áldozattal. Az elkövetőknek mindössze 10,3%-a állt korábban hivatalos vagy magánjellegű kapcsolatban az általa megtámadott hivatalos személlyel.

A pszichés státuszt tekintve megállapítható, hogy a támadók túlnyomó többsége (90,4%) nem szenvedett semmilyen ismert mentális zavarban. Az elkövetők körében a mentális betegséggel diagnosztizált személyek jelentősen kisebb arányban voltak jelen a pszichés problémával nem rendelkezőkhöz képest [$z(1) = -34,30$; $p < 0,0001$]. A vizsgált időszakban ismert mentális zavar alig 1%-os eséllyel ($OR = 0,011$) fordult elő a támadók között.

Ezzel szemben a pszichoaktív szerek használatának jelenléte meghatározóbbnak mutatkozott. Az elkövetők 28,7%-ánál megállapítható volt, hogy a támadás időpontjában alkohol vagy valamilyen kábítószer hatása alatt állt, 14,2%-uk esetében pedig ezt egyértelműen ki lehetett zárni. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a regisztrált cselekmények többségénél (57,1%) az alkohol vagy tiltott szer okozta befolyásoltságot nem vizsgálták. Azon elkövetők körében viszont, akiknél az alkohol vagy kábítószer okozta befolyásoltságot vizsgálták, számottevően nagyobb volt azok aránya, akik valamilyen pszichoaktív anyag hatása alatt követték el az erőszakos cselekményt [$z(1) = 4,913$; $p < 0,0001$]. Azon esetekben, amikor a szerhasználat általi befolyásoltság vizsgálat tárgya volt, ez utóbbiak négyszer nagyobb eséllyel ($OR = 4,09$) fordultak elő azokhoz viszonyítva, akiknél a befolyásoltságot egyértelműen kizárták. A pszichoaktív szer által befolyásolt elkövetők 42,1%-a kábítószer, 29,7%-a alkohol hatása alatt állt, míg 28,2%-uk esetében poliszerhasználat volt megállapítható. A tiltott szerek használata szignifikánsan nagyobb arányban volt jelen a befolyásolt elkövetők körében az alkoholt vagy a különböző drogokat együttesen használókhoz viszonyítva [$\chi^2(2) = 9,019$; $p < 0,0001$].

A vizsgált adatok szerint az amerikai rendőri szervek tagjai ellen 2010 és 2019 közötti időszakban intézett fegyveres támadások ismert elkövetőinek többsége a következők szerint jellemezhető:

- fiatal (18–35 éves) fehér férfi;
- korábban már volt személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedéssel érintett, de az elkövetéskor nem állt igazságügyi/hatósági felügyelet alatt;
- korábban nem volt kapcsolata a sértettel;
- az elkövetéskor nem volt ismert mentális zavara.

1. számú táblázat

A sérülést okozó ismert fegyveres támadók (N = 903) szociodemográfiai és egyéb jellemzői

		N	%	z / χ^2
Neme	Férfi	850	94,1	37,576*
	Nő	52	5,8	
	NA/NV	1	0,1	
Rassz	Fehér	532	58,9	440,94*
	Fekete	340	37,7	
	Egyéb	22	2,4	
	NA/NV	9	1,0	
Korcsoport (év)	< 18	43	4,8	672,31*
	18–35	519	57,5	
	36–55	262	29,0	
	56–	59	6,5	
	NA/NV	20	2,2	
Bűnügyi előélet	Korábban állt személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt (arrest)	733	81,2	26,496*
	Nem állt még személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt (arrest)	170	18,8	
Igazságügyi státusz	Igazságügyi/hatósági intézkedés alatt állt	190	21,0	-24,613*
	Nem állt igazságügyi/hatósági intézkedés alatt	713	79,0	
Korábbi kapcsolat a sértettel	Volt korábbi kapcsolata a sértettel	93	10,3	-33,602*
	Nem volt korábban kapcsolata a sértettel	807	89,4	
	NA/NV	3	0,3	
Pszichés státusz	Ismert mentális zavara volt	87	9,6	-34,308*
	Nem volt ismert mentális zavar	816	90,4	
Szerhasználat	Befolyásolt volt	259	28,7	4,913*
	Nem volt befolyásolt	128	14,2	
	NA/NV	516	57,1	
NA/NV: nincs adat/nem vizsgálták				
* p < 0,001				

Forrás. A szerző saját szerkesztés a LEOKA (2010–2019) adatai alapján.

Következtetések

A rendészet differentia specificáját az állam hatalmából származó legitim fizikai erőszak alkalmazásának joga adja (Finszter, 2018). A rendészet e monopóliumából következik, hogy a rendőrnek joga van erőszakot alkalmazni, illetve kilátásba helyezni az állampolgárok közötti vagy az állampolgárokkal szemben fennálló konfliktusok rendezésére. Ennek eredményeként a rendőri feladatellátás során számos olyan élethelyzet adódik, amikor fokozottan fennáll az erőszak

alkalmazásának vagy épp a bántalmazás elszenvedésének kockázata (Bittner, 1975). Egyes európai vizsgálatok eredményei szerint a rendőrök többsége is tart attól, hogy szolgálat során támadás éri őket (Bragason, 2007).

A rendőrök biztonságos és professzionális feladatellátása különböző módszerek, eszközök alkalmazásával javítható. Az intézkedések biztonságosabbá tételéhez hozzájárulhatnak a megfelelően kialakított oktatási, képzési programok és belső eljárásrendek, a ruházati és felszerelési eszközök korszerűsítése, a kommunikációs rendszerek fejlesztése, valamint a biztonságot szolgáló jogszabályi környezet megerősítése. Mindezek mellett azonban a tudományos kutatások eredményei is hozzájárulhatnak a rendőrök biztonságának növeléséhez (Chapman, 1986; Erdős, 2020).

Jelen tanulmány az amerikai rendőri szervek tagjai ellen elkövetett fegyveres támadások ismert elkövetőit vizsgálta. A vizsgált időszakban (2010–2019) a rendőrök elleni fegyveres támadások ismert elkövetői túlnyomórészt férfiak voltak, annak ellenére, hogy a demográfiai adatok szerint ugyanebben az időszakban a nők aránya rendre meghaladta a férfiakét a teljes népességen belül (URL6). Egyes vizsgálatok eredményei arra utalnak, hogy általában a rendőri intézkedésekkel szembeni jogtalan ellenszegülés elkövetői körében nincs számottevő különbség a férfiak és nők között (Engel, 2003; McClusky et al., 1999). A súlyos vagy halálos támadások esetében ugyanakkor a férfi elkövetők nagyobb kockázatot jelenthetnek (Bierie et al., 2016). Baier és Ellrich (2016) a német rendőrök ellen elkövetett támadások elkövetői körében is kiemelkedően magasnak (92,9%) találták a férfiak arányát. Amerikai mintán végzett korábbi kutatásokban pedig a férfiak aránya 71% (Bierie, 2017), 85% (Covington, 2010), illetve 87,5% volt a támadók körében (Covington et al., 2014). Jelen kutatás eredményei szintén azt jelzik, hogy az amerikai rendőri szervek tagjai ellen elkövetett támadások esetében a férfiak nagyobb eséllyel váltak fegyveres támadóvá.

Életkorukat tekintve az ismert elkövetők többsége (57,5%) a fiatal felnőtt (18–35 év közötti) korosztályba tartozott. Korábbi amerikai és európai kutatásokban hasonlóan magas volt a fiatal felnőttek aránya a támadók körében (Baier & Ellrich, 2016; Bierie, 2017; Covington et al., 2014; Krobe & Lobnikar, 2015). Krobe és Lobnikar (2015) vizsgálatukban azt találták, hogy a szlovén elkövetők túlnyomó többsége a 14–30 év közötti, fiatal felnőtt népességből került ki. Bierie (2017) nagymintás amerikai vizsgálatában az elkövetők átlagéletkora szintén 30 év alatt alakult. Egy másik amerikai kutatásban pedig az elkövetők 68%-a a 18–34 éves korosztályból került ki (Covington, 2010). A rendőrök ellen elkövetett fegyveres és fegyvertelen támadások esetében egyaránt a fiatal – különösen 30 év alatti – korosztály tehát kockázati csoportnak minősül.

A fegyveres támadók körében különösen magas volt azok aránya (81,2%), akik korábban már álltak személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés hatálya alatt (arrest) valamilyen bűncselekmény elkövetése miatt. Más hasonló vizsgálatok eredményei szintén arra utalnak, hogy a rendőrök megtámadó személyek többsége nem volt ismeretlen a hatóságok előtt (Baier & Ellrich, 2016). A mostani eredmények tehát megerősítik azon megállapításokat, miszerint a korábbi bűncselekmény – különösen erőszakos cselekmény – miatt elítélt személyek a rendőrök elleni támadások szempontjából kockázati csoportot jelenthetnek (den Heyer, 2024).

Az elkövetés idején hatályban lévő igazságügyi, illetve hatósági intézkedéssel azonban csak az elkövetők 21,0%-a volt érintett. Hasonló eredményekre jutottak egy korábbi vizsgálatban is, amelyben a halálos kimenetelű támadások elkövetőinek egynegyede (25%) volt próbaidő vagy feltételes szabadlábra helyezés hatálya alatt (Marotta & Caplan, 2013). Az eddigi kutatások és a mostani vizsgálat eredményei tehát arra utalnak, hogy a korábbi bűncselekmény elkövetése miatt hatályban lévő hatósági intézkedés kockázati tényező lehet a rendőrök ellen elkövetett támadásokban. Más tanulmányok megállapításai nyomán ugyanakkor arra következtethetünk, hogy a támadás bekövetkezésének kockázatát a hatályban lévő hatósági intézkedés mellett más tényezők, így különösen a rendőri intézkedés helyszínének jellege (például problémás lakókörnyék) is szignifikánsan befolyásolhatja (Caplan et al., 2014).

Az erőszakos bűncselekmények esetében különös jelentősége van annak, hogy az elkövető és az áldozat milyen kapcsolatban álltak egymással. Egy korábbi kutatás szerint az erőszakos bűncselekmények (szexuális erőszak, rablás, testi sértés) több mint felében (57%) az elkövető egyáltalán nem, vagy legfeljebb látásból ismerte áldozatát. A tanulmány ugyanakkor megállapította azt is, hogy az áldozat és az elkövető közötti kapcsolat mentén vizsgálva a különböző erőszakos bűncselekményeket, azok jelentősen különböznek egymástól. A legnagyobb arányban a rablásokra volt jellemző, hogy az áldozat és az elkövető nem ismerte egymást. Az emberölések esetében azonban az elkövető és áldozata a legtöbbször rokoni vagy ismerősi kapcsolatban állt egymással (Timrots & Rand, 1987). Harrell (2012) 2010-es adatokat elemezve azt találta, hogy az összes nem halálos kimenetelű erőszakos bűncselekménynek mindössze 38%-ában nem ismerte egymást az áldozat és az elkövető. Legnagyobb arányban a könnyű testi sértésre (60%), a súlyos testi sértésre (20%) és a rablásra (17%) volt jellemző, hogy elkövető és áldozata között nem volt korábbi kapcsolat (Harrell, 2012). A mostani vizsgálat eredményei arra utalnak, hogy a rendőrök ellen elkövetett támadásokban az elkövető és az áldozat esetleges korábbi kapcsolatának nincs meghatározó jelentősége. A vizsgált esetekben ugyanis az elkövetők túlnyomó többségének

(89,4%) nem volt semmilyen korábbi kapcsolata a megtámadott rendőrrel. Feltehetően tehát, hogy a rendőrök ellen intézett támadások többsége nem személyes indíttatású, illetve nem is előre eltervezett. A korábbi kutatások eredményei szintén arra utalnak, hogy az intézkedés alá vont személyek hosztilis magatartása leggyakrabban a rendészeti intézkedés közben, előre nem tervezetten, spontán módon alakul ki, és váratlanul éri az egyenruhásokat (Brown, 1994; Marotta & Caplan, 2013; Schouten & Brennan, 2016). Pinizzotto, Davis és Miller (1997) kutatásában a rendőröket megtámadó személyek 64%-a állította azt, hogy cselekményét nem előre eltervezetten, hanem impulzív, opportunista módon követte el. Mindössze 33%-uk nyilatkozott úgy, hogy előre megfontolt szándékkal hajtott végre a támadást (Pinizzotto et al., 1997). Az elkövetők kétharmadában tehát csak az intézkedés ideje alatt, a helyzet és körülmények adta lehetőségek függvényében alakul ki a támadási szándék. A intézkedések biztonságának növelése szempontjából ezért kiemelt jelentősége van a védőfelszerelések használatának (Liu & Taylor, 2016), valamint a szükséges éberség fenntartásának, függetlenül az intézkedés alá vont személy jellemzőitől. Különösen, mert a rajtaütésszerű, váratlan támadások két-háromszor nagyobb eséllyel eredményezhetik a megtámadott rendőr halálát (Crifasi et al., 2016).

Egyes pszichoaktív szerek – így különösen az alkohol, pszichostimulánsok – különböző biológiai mechanizmusok révén, az önkontroll, a félelemérzet csökkentésével hozzájárulhatnak az agresszív viselkedés kialakulásához, egyéb „ösztönző” körülmények (például konfliktushelyzet) jelenléte mellett (Heinz et al., 2011; Kretschmar & Flannery, 2007; Pihl & Peterson, 1993). Számos korábbi tanulmány eredményei arra engednek következtetni, hogy az alkohol vagy más pszichoaktív szerek használata növelheti a rendőrök elleni támadások elkövetésének esélyét (Baier & Ellrich, 2016; Bieri, 2017; Bieri et al., 2016; Covington, 2010; Covington et al., 2014; den Heyer, 2024; Engel, 2003; Stetser, 2001). Krobe és Lobnikar (2015) ugyanakkor nem találták meghatározó jelentőségűnek az alkohol- vagy kábítószer-fogyasztást a szlovén rendőröket megtámadó elkövetők körében. Jelen vizsgálatban az elkövetők több mint egynegyede (28,7%) volt valamilyen pszichoaktív szer hatása alatt. A pszichoaktív szer által befolyásolt személyek többsége (42,1%) valamilyen tiltott szert, közel egyharmaduk (29,7%) pedig alkoholt fogyasztott. Az eredmények arra utalnak, hogy a legális és illegális pszichoaktív szerek használatának kockázatonövelő hatása lehet a rendőrök elleni támadásokban. A következtetések levonása során fontos ugyanakkor figyelemmel lenni arra, hogy a regisztrált támadók többségénél (57,1%) a pszichoaktív szerek általi befolyásoltságot nem vizsgálták a hatóságok. Az elkövetők több mint a felénél tehát nem tisztázott, hogy történt-e szerhasználat a támadást megelőzően.

Ahogy az általános népességben, úgy a rendőrök körében is megfigyelhető jelenség a negatív, előítéletes viszonyulás a mentális zavarral rendelkező személyekkel szemben (Bell et al., 2022; Mengual-Pujante et al., 2022). Habár egyes mentális zavarok (például skizofrénia, személyiségzavarok) és az agresszív viselkedés között összefüggés mutatkozik, az átfogó kutatások eredményei azt jelzik, hogy e kockázat jelentőségét nem szabad túlbecsülni (Girasek et al., 2022; Whiting & Fazel, 2020). Cornaggia és munkatársai (2011) szisztematikus irodalomlemezésének következtetése szerint rendkívül nehéz meghatározni, hogy a pszichiátriai betegek közül kik válnak nagyobb valószínűséggel agresszívvé, és hogy mely konkrét pszichiátriai zavar esetében jelezhető előre az agresszív viselkedés. Az agresszív viselkedés kialakulásában ugyanis a konkrét pszichiátriai zavar mellett egyéb tényezők jelenlétének (például nem, életkor, társadalmi-gazdasági státusz, társbetegségek, a már meglévő agresszív viselkedés) jelentős befolyásoló hatása van (Girasek et al., 2022). Jelen vizsgálatban az ismert mentális zavarok jelenléte rendkívül alacsony volt (9,6%) a támadók körében.

A korábbi, hasonló vizsgálatok a mentális zavarral küzdő személyek arányát szintén alacsonynak (1–2%) találták a rendőröket megtámadók körében (Covington, 2010; Marotta & Caplan, 2013). A különböző pszichiátriai zavarok jelenléte tehát önmagában nem képes előre jelezni a lehetséges támadás bekövetkezését. Marotta és Caplan (2013) következtetése szerint elsősorban azokban a helyzetekben és területeken számolhatunk nagyobb kockázattal, ahol a mentális zavarok, illetve a problémás viselkedésformák csoportosan és koncentráltan vannak jelen (például pszichiátriai gondozó, szociális ellátó helyek). Az intézkedések biztonsága és eredményessége ugyanakkor növelhető olyan célzott képzések biztosításával, amelyek segítenek a rendőröknek abban, hogy a mentális zavarral küzdő személyekkel képesek legyenek az állapotuknak megfelelő módon kommunikálni, viselkedni, illetve megközelíteni őket az intézkedések során (Johnson, 2019).

Az amerikai rendőrök ellen elkövetett támadások korábbi elemzései során a kutatók arra következtettek, hogy ezekben az esetekben egyértelmű elkövetői profil nem állítható fel (Pinizzotto & Davis, 1992; Pinizzotto et al., 1997). Jelen vizsgálat eredményei ugyanakkor arra utalnak, hogy bizonyos jellemzők szignifikánsan nagyobb arányban fordulnak elő az elkövetők között (fiatal, férfi, büntetett előélet, a sértettel nem állt korábban kapcsolatban, nincs ismert mentális zavara).

Ugyanakkor azt is fontos megjegyezni, hogy az elkövetők többsége nem előre eltervezetten indít támadást a rendőrök ellen. A körülmények nagyban befolyásolják a támadás bekövetkezését. Egy korábbi vizsgálat is azt találta, hogy az intézkedés helyszíne, illetve a támadó által az intézkedést megelőzően

elkövetett cselekmény jellege jelentős kockázati tényezőnek minősül (Bierie, 2017). Az elkövetők vizsgálata mellett tehát szükséges a környezeti tényezők hatásait is figyelembe venni.

A kutatás korlátai

A tanulmányban bemutatott kutatásnak számos limitációja van. Először is a kutatásban kizárólag az USA rendőri szerveinek tagjai ellen elkövetett fegyveres támadások elemzése történt, ezért az eredményeink teljes egészében nem általánosíthatók más országokra. Másodsorban a vizsgálatban használt adatbázis kizárólag az ismert elkövetőket tartalmazza. Az ismeretlen elkövetők jellemzőit a vizsgálatban nem lehetett figyelembe venni. Harmadrészt az elemzett adatbázis rekordjai a rendőri szervek jelentése alapján kerülnek az adatkészletbe, ebből következően az esetlegesen előforduló hibás adatrögzítések miatt téves vagy hiányzó tételeket tartalmazhatnak.

Mindezek ellenére a tanulmányban bemutatott eredmények hozzájárulhatnak a hazai rendészeti szervek eredményesebb működéséhez. Egyrésztől azzal, hogy a tanulmányban feltárt kockázati tényezőket a hazai viszonylatoknak és tapasztalatoknak megfelelően figyelembe veszik a képzés vagy a napi gyakorlat során. Másrésztől azzal, hogy az eredmények újabb kutatásokat ösztönözhetnek a magyarországi adatok feldolgozására is, amely által következtetéseket is le lehet vonni az egyes kockázati tényezők univerzális vagy országspecifikus jellegére is.

Felhasznált irodalom

-
- Babbie, E. (2013). *The practice of social research* (15th ed.). Cengage Learning.
- Baier, D., & Ellrich, K. (2016). Police officers as victims of violence: Findings of a Germany-wide survey. In D. Baier & C. Pfeiffer (Eds.), *Representative studies on victimisation: Research findings from Germany (Interdisziplinäre Beiträge zur kriminologischen Forschung*, Vol. 48, pp. 141–162). Nomos Verlagsgesellschaft. <https://doi.org/10.5771/9783845273679-139>
- Bell, S., Palmer-Conn, S., & Kealey, N. (2022). ‘Swinging the lead and working the head’ – An explanation as to why mental illness stigma is prevalent in policing. *The Police Journal*, 95(1), 4–23. <https://doi.org/10.1177/0032258X211049009>
- Bierie, D. M. (2017). Assault of police. *Crime & Delinquency*, 63(8), 899–925. <https://doi.org/10.1177/0011128715574977>
- Bierie, D. M., Detar, P. J., & Craun, S. W. (2016). Firearm violence directed at police. *Crime & Delinquency*, 62(4), 501–524. <https://doi.org/10.1177/0011128713498330>

- Bittner, E. (1975). *The functions of the police in modern society*. Jason Aronson.
- Bragason, Ó. Ö. (2007). *Assaults against police officers: A self-report study among Icelandic police officers*. The Office of the National Police Commissioner.
- Brown, B. (1994). Assaults on police officers: An examination of the circumstances in which such incidents occur. In G. Laycock (Ed.), *Police Research Group: Police Research Series* (Paper No. 10). Home Office Police Research Group.
- Caplan, M. J., Marotta, P., Piza, E. L., & Kennedy, W. L. (2014). Spatial risk factors of felonious battery to police officers. *Policing: An International Journal*, 37(4), 823–838. <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-04-2014-0045>
- Chapman, S. G. (1986). Reducing attacks on police. *The Police Journal*, 59(4), 300–320. <https://doi.org/10.1177/0032258X8605900403>
- Cornaggia, C. M., Beghi, M., Pavone, F., & Barale, F. (2011). Aggression in psychiatry wards: A systematic review. *Psychiatry Research*, 189(1), 10–20. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2010.12.024>
- Covington, M. (2010). *Correlates and causes of violence against police officers: A criminal events analysis* (Doctoral dissertation). University of Central Florida. <https://stars.library.ucf.edu/etd/4281>
- Covington, M. W., Huff-Corzine, L., & Corzine, J. (2014). Battered police: Risk factors for violence against law enforcement officers. *Violence and Victims*, 29(1), 34–52. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-12-00022>
- Crifasi, C. K., Pollack, K. M., & Webster, D. W. (2016). Assaults against U.S. law enforcement officers in the line-of-duty: Situational context and predictors of lethality. *Injury Epidemiology*, 3(1), 29. <https://doi.org/10.1186/s40621-016-0094-3>
- den Heyer, G. (2024). Examining assaults on police officers: An international review of the factors that influence the occurrence of these attacks. In J. F. Albrecht & G. den Heyer (Eds.), *Special topics in policing* (pp. 17–39). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-56347-8_2
- Ellrich, K., & Baier, D. (2016). Post-traumatic stress symptoms in police officers following violent assaults. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(3), 331–356. <https://doi.org/10.1177/0886260515586358>
- Engel, R. S. (2003). Explaining suspects' resistance and disrespect toward police. *Journal of Criminal Justice*, 31, 475–492.
- Erdős Á. (2020). Tudományos eredmények a közterületen végzett rendészeti tevékenység szolgálatában – irodalmi áttekintés. In Csaba Z. & Szabó A. (Szerk.), *Közös kihívások – egykor és most. Tanulmánykötet* (pp. 70–93). Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. <https://doi.org/10.37372/mrtvtpt.2020.1.4>
- Fantoly Zs. (2015). A rendőrök sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak egyes büntetőeljárási kérdései. *Magyar Rendészet*, 15(3), 149–154.
- Finszter G. (2018). *Rendészettan*. Dialóg Campus Kiadó.
- Fridell, L. A., & Pate, A. M. (1995). *Death on patrol: Felonious homicides of American police officers* (Final report, NCJ 159609). Police Foundation.

- Girasek, H., Nagy, V. A., Fekete, S., Ungvari, G. S., & Gazdag, G. (2022). Prevalence and correlates of aggressive behavior in psychiatric inpatient populations. *World Journal of Psychiatry*, 12(1), 1–23. <https://doi.org/10.5498/wjp.v12.i1.1>
- Harrell, E. (2012). *Violent victimization committed by strangers, 1993–2010*. Bureau of Justice Statistics, Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice.
- Harrell, E., Langton, L., Petosa, J., Pegula, S., Zak, M., Derk, S., Hartley, D., & Reichard, A. (2022). *Indicators of workplace violence, 2019*. Bureau of Justice Statistics, Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice; Bureau of Labor Statistics, Office of Safety, Health, and Working Conditions, U.S. Department of Labor; National Institute for Occupational Safety and Health, Centers for Disease Control and Prevention, U.S. Department of Health and Human Services.
- Heinz, A. J., Beck, A., Meyer-Lindenberg, A., Sterzer, P., & Heinz, A. (2011). Cognitive and neurobiological mechanisms of alcohol-related aggression. *Nature Reviews Neuroscience*, 12, 400–413.
- Johnson, L. A. (2019). *Understanding assaults against police officers: A study of conflict escalation in police encounters with the public* (Doctoral dissertation). University of Leeds.
- Kaminski, R. J. (2008). Assessing the county-level structural covariates of police homicides. *Homicide Studies*, 12(4), 350–380. <https://doi.org/10.1177/1088767908323863>
- Kretschmar, J. M., & Flannery, D. J. (2007). Substance use and violent behavior. In D. J. Flannery, A. T. Vazsonyi, & I. D. Waldman (Eds.), *The Cambridge handbook of violent behavior and aggression* (pp. 647–663). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511816840.035>
- Kroe, S. F., & Ilic, V. (2018). Assaults on police officers in Slovenia between 2007 and 2017. *Journal of Criminal Justice and Security*, 20(2), 237–258.
- Krope, S. F., & Lobnikar, B. (2015). Assaults on police officers in Slovenia – The profile of perpetrators and assaulted police officers. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 66(4), 300–306.
- Kuhns, J. B., Dolliver, D., Bent, E., & Maguire, E. R. (2016). *Understanding firearms assaults against law enforcement officers in the United States*. Office of Community Oriented Policing Services.
- Kukić, F., Streetman, A., Koropanovski, N., Čopić, N., Fayyad, F., Gurevich, K., Zaborova, V., Krikheli, N., Dopsaj, M., & Heinrich, K. M. (2022). Operational stress of police officers: A cross-sectional study in three countries with centralized, hierarchical organization. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 16(1), 95–106. <https://doi.org/10.1093/policing/paab065>
- Liu, W., & Taylor, B. (2016). The effect of body armor on saving officers' lives: An analysis using LEOKA data. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, 14(2), 73–80. <https://doi.org/10.1080/15459624.2016.1214272>
- Manzoni, P., & Eisner, M. (2006). Violence between the police and the public. *Criminal Justice and Behavior*, 33(5), 613–645. <https://doi.org/10.1177/0093854806288039>
- Marotta, P., & Caplan, J. M. (2013). *Felonious assault and injury to law enforcement: Epidemiology and spatial risk factors*. Center on Public Security, Rutgers University School of Criminal Justice.

- Mayhew, C. (2001). *Occupational health and safety risks faced by police officers*. Australian Institute of Criminology. *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*, No. 196, 1–6.
- McClusky, J., Mastroski, S., & Parks, R. (1999). To acquiesce or rebel: Predicting citizen compliance with police requests. *Police Quarterly*, 2, 389–416.
- Mengual-Pujante, M., Morán-Sánchez, I., Luna-Ruiz Cabello, A., & Pérez-Cárceles, M. D. (2022). Attitudes of the police towards individuals with a known psychiatric diagnosis. *BMC Psychiatry*, 22(1), 614. <https://doi.org/10.1186/s12888-022-04234-1>
- Mészár R. (2015). A hivatalos személy elleni erőszak megítélése a bírói gyakorlatban. *Magyar Rendészet*, 15(3), 171–177.
- Minjina, B. (2014). Survival stress management through mental skills training in law enforcement. *European Police Science & Research Bulletin*, 11, 10–16.
- Nádori P. N. (2021). A rendőri hivatás története és elemei. *Belügyi Szemle*, 69(7), 1181–1208. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.7.6>
- NPCC. (2020). *Officer and staff safety review: A review of the arrangements to secure the safety of police officers and police staff engaged in frontline policing*. College of Policing.
- Pihl, R. O., & Peterson, J. (1993). Alcohol/drug use and aggressive behavior. In S. Hodgins (Szerk.), *Mental disorder and crime* (263–283). Sage.
- Pinizzotto, A. J., & Davis, E. F. (1992). *Killed in the line of duty: A study of selected felonious killings of law enforcement officers*. Department of Justice, Federal Bureau of Investigation.
- Pinizzotto, A. J., Davis, E. F., & Miller, C. E. III. (1997). *In the line of fire: Violence against law enforcement*. U.S. Department of Justice, Federal Bureau of Investigation.
- Schouten, R., & Brennan, D. V. (2016). Targeted violence against law enforcement officers. *Behavioral Sciences & the Law*, 34(5), 608–621. <https://doi.org/10.1002/bsl.2256>
- Sierra-Arévalo, M., & Nix, J. (2020). Gun victimization in the line of duty. *Criminology & Public Policy*, 19(3), 1–26. <https://doi.org/10.1111/1745-9133.12507>
- Stetser, M. (2001). *The use of force in police control of violence*. LFB Scholarly Publishing.
- Swedler, D. I., Kercher, C., Simmons, M. M., & Pollack, K. M. (2014). Occupational homicide of law enforcement officers in the US, 1996–2010. *Injury Prevention: Journal of the International Society for Child and Adolescent Injury Prevention*, 20(1), 35–40. <https://doi.org/10.1136/injuryprev-2013-040799>
- Swedler, D. I., Simmons, M. M., Dominici, F., & Hemenway, D. (2015). Firearm prevalence and homicides of law enforcement officers in the United States. *American Journal of Public Health*, 105(10), 2042–2048.
- Tamás D. M. (2019). *Bevezetés a jogi terminológiába a terminológus szemüvegén át* (2. kiadás). Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt.
- Tiesman, H. M., Hendricks, S. A., Bell, J. L., & Amandus, H. A. (2010). Eleven years of occupational mortality in law enforcement: The census of fatal occupational injuries, 1992–2002. *American Journal of Industrial Medicine*, 53(9), 940–949. <https://doi.org/10.1002/ajim.20863>
- Timrots, A., & Rand, M. R. (1987). *Violent crime by strangers and nonstrangers*. Bureau of Justice Statistics. <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/violent-crime-strangers-and-nonstrangers>

- Violanti, J. M., Burchfiel, C. M., Miller, D. B., Andrew, M. E., Dorn, J., & Wactawski-Wende, J., Trevisan, M. (2006). The Buffalo Cardio-Metabolic Occupational Police Stress (BCOPS) Pilot Study: Methods and participant characteristics. *Annals of Epidemiology*, 16(2), 148–156. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2005.07.054>
- Violanti, J. M., Charles, L. E., McCanlies, E., Hartley, T. A., Baughman, P., Andrew, M. E., Fekedulegn, D., Ma, C. C., Mnatsakanova, A., & Burchfiel, C. M. (2017). Police stressors and health: A state-of-the-art review. *Policing*, 40(4), 642–656. <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-06-20160097>
- West, C., Fekedulegn, D., Andrew, M., Burchfiel, C. M., Harlow, S., & Bingham, C. R., Violanti, J. (2017). On-duty nonfatal injury that lead to work absences among police officers and level of perceived stress. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 59(11), 1084–1088. <https://doi.org/10.1097/jom.0000000000001137>
- White, M. D., Dario, L. M., & Shjarback, J. A. (2019). Assessing dangerousness in policing. *Criminology & Public Policy*, 18(1), 11–35. <https://doi.org/10.1111/1745-9133.12408>
- Whiting, D., & Fazel, S. (2020). Epidemiology and risk factors for violence in people with mental disorders. In B. Carpiniello, A. Vita, & C. Mencacci (Eds.), *Violence and mental disorders: Comprehensive approach to psychiatry, Vol. 1* (pp. 49–64). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-33188-7_3
- Wickham, R. J. (2019). Secondary analysis research. *Journal of the Advanced Practitioner in Oncology*, 10(4), 395–400. <https://doi.org/10.6004/jadpro.2019.10.4.7>
- Wolter, C., Santa Maria, A., Wörfel, F., Gusy, B., Lesener, T., Kleiber, D., & Renneberg, B. (2018). Job demands, job resources, and well-being in police officers – a resource-oriented approach. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 34, 45–54. <https://doi.org/10.1007/s11896-018-9265-1>
- Yanich, D. B., & Gibbs, J. C. (2024). Police perception of their assault victimization risk and advice to cope with the risk. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 18, paac025. <https://doi.org/10.1093/policing/paac025>

A cikkben szereplő online hivatkozások

- URL1: Official FBI press release about the “Officers Killed and Assaulted in the Line of Duty, 2023 Special Report” and related counts. <https://www.fbi.gov/news/press-releases/fbi-releases-officers-killed-and-assaulted-in-the-line-of-duty-2023-special-report-and-law-enforcement-employee-counts>
- URL2: A Központi Statisztikai Hivatal STADAT adatoldala a regisztrált sértettek és a sértetté válások számáról. https://www.ksh.hu/stadat_files/iga/hu/iga0005.html
- URL3: Hungarian news article reporting on a police press briefing stating that violence against police officers has increased. https://hvg.hu/itthon/20230123_rendorseg_rendorgyilkossag_tajekoztato

URL4: *FBI Law Enforcement Bulletin* article summarizing crime data on law enforcement officers assaulted in 2021. <https://leb.fbi.gov/bulletin-highlights/additional-highlights/crime-data-law-enforcement-officers-assaulted-in-2021>

URL5: *FBI Privacy Impact Assessment for the Law Enforcement Officers Killed and Assaulted (LEOKA) program*. <https://www.fbi.gov/file-repository/pia-leoka-program.pdf>

URL6: *Statista* statistical page showing the total population of the United States by gender from 2010 to 2027. <https://www.statista.com/statistics/737923/us-population-by-gender/>

URL7: *FBI LEOKA 2019 "Detailed Assault Data" topic page (official UCR/LEOKA publication on archive)*. <https://ucr.fbi.gov/leoka/2019/topic-pages/detailed-assault-data>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Erdős Á. (2025). A rendőrök ellen elkövetett, sérülést okozó fegyveres támadások elkövetőinek jellemzői amerikai populációban. *Belügyi Szemle*, 73(12), 2461–2480. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2025.v73.i12.pp2461-2480>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A TKP2021-NVA-18 számú projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzetközi Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a TKP2021 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk nyílt hozzáférésű (Open Access) közlemény, amely a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi licenc (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint kerül publikálásra: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

A licenc alapján a közlemény változtatás nélkül és nem kereskedelmi célra bármely médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újrapublikálható, feltéve, hogy a felhasználó megfelelő hivatkozással feltünteti az eredeti szerző(ke)t és a közlés helyét, valamint megadja a licenc linkjét. Származékos mű készítése (pl. átdolgozás, adaptáció, fordítás) és kereskedelmi felhasználás nem engedélyezett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Erdős Ákos, aki az erdos.akos@uni-nke.hu e-mail címen érhető el.